

GEFAD / GUJGEF 32(3): 609-632 (2012)

Taşıma Merkezi Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Taşınalı Eğitim Uygulaması

Application of Mobile Education According to the Views of Teachers Working in Transportation-Centred Schools

Ersun BİLEK¹, Mustafa KALE²

¹Milli Eğitim Bakanlığı, Köşklüdere İlkokulu, Ankara/TÜRKİYE, ersun519@hotmail.com

²Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı,
Ankara/TÜRKİYE, mkale@gazi.edu.tr

ÖZ

Bu araştırma, taşıma merkezi okullarda görev yapan öğretmenlerin taşınalı eğitim uygulaması hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmak için yapılmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemine dayalı olarak tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunda toplam 14 soru yer almıştır. Araştırma Manisa'nın bir ilçesinde gerçekleştirilmiştir. İlçede bulunan yedi taşıma merkezi okulda görev yapan 23 öğretmenle yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerden elde edilen veriler elektronik ortama aktarılarak analize hazır hale getirilmiştir. Verilerin analizinde "Betimsel Analiz" yöntemi kullanılmıştır. Araştırma; öğrenci, servis-şoför, veli ve okulun fiziksel imkânları olarak dört ana tema üzerinden analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Taşınalı eğitim, Taşıma merkezi okul, İlköğretim sorunları.

ABSTRACT

This research has been conducted to reveal the ideas of the teachers working at transportation-centred schools about mobile education. The research has been done in screening model based on the qualitative research method. A semi-structured interview form has been used as the data collection tool. A total of 14 questions were used in the interview form. The research was conducted in a county of Manisa. Semi-structured interviews were carried out with 23 teachers working at seven transportation-centred schools in the county. The data acquired from the interviews were transferred to electronic environment, ready for analysis. "Descriptive analysis" method was used for that analysis of the data.

Keywords: Mobile education, Transportation-centred schools, Primary school problems.

GİRİŞ

Her ülke, vatandaşlarına hayatlarını kolay bir şekilde devam ettirebilmesi için asgari düzeyde gerekli olan nitelikleri kazandırmak ister. İstenilen niteliklerin kazandırılması ise ancak ülkelerin eğitim sistemleriyle mümkündür. Bu anlayışla devlet, bütün vatandaşlarının eşit bir şekilde temel eğitimden faydalanmalarını sağlamak zorundadır. Ülkeler vatandaşlarının eğitim kalitesini arttırmak, bütün bireylere eğitim olanaklarından eşit oranda yararlanma imkânlarını sağlamak için çeşitli tedbirler almaktadır. Ülkemizde de bu yönde atılan adımlar, farklı uygulamalar bulunmaktadır. Bunlardan birisi de taşınabilir eğitim uygulaması olarak karşımıza çıkmaktadır.

Taşınabilir eğitim ülkemizde zorunlu eğitimin sekiz yıla çıkarılmasıyla birlikte artan eğitim talebinin karşılanması ve verilen eğitimin kalitesinin artırılması için uygulamaya konan tedbirlerden biridir. Taşınabilir eğitim Milli Eğitim Bakanlığı Taşınabilir İlköğretim Yönetmeliğinde, “İlköğretim okulu bulunmayan, çeşitli nedenlerle eğitim-öğretime kapalı, birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan ilköğretim okullarındaki öğrencilerin, taşıma merkezi ilköğretim okullarına gününbirlik taşınarak kaliteli bir eğitim-öğretim görmelerini sağlamaktır.” şeklinde ifade edilmiştir (MEB, 2000). Taşınabilir eğitim ülkemizde 1989-1990 eğitim-öğretim yılında Kırklareli ilinde 3, Kocaeli ilinde 2 taşıma merkez okulda pilot uygulama ile başlatılmıştır (Özgün, 2007). 1997-1998 eğitim-öğretim yılında zorunlu eğitimin sekiz yıla çıkarılmasıyla birlikte taşınabilir eğitim uygulamasının kapsamı artırılarak taşıma merkezi okulların sayıları da çoğalmıştır. 2010-2011 eğitim-öğretim yılında 23.548 okul, 687.056 öğrenci, 5.852 merkez ilköğretim okuluna taşınarak eğitim hizmetleri yürütülmüştür (MEB, 2011, 86). Yine aynı eğitim öğretim yılında ilköğretim çağında 10.981.100 (MEB, 2011, 59) öğrenci olduğu göz önüne alındığında toplam öğrencilerin yaklaşık %6’sı taşınabilir eğitim hizmetlerinden yararlanmaktadır.

Eğitimin herkese ulaştırılması, kalitesinin artırılması, fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanması amacıyla uygulamaya konan taşınabilir eğitim doğası gereği birçok sorunu da beraberinde getirmiştir (Altunsaray, 1996; Bas, 2001; Büyükboyacı, 1998; Kabaş, 2006;

Karakütük, 1996; Kaya ve Aksu, 2004; Kefeli, 2005; Küçüköglü, 2001; Küçüksüleymanoğlu, 2006; Özkan 1997; Tunçkaya, 1996; Yalçın, 2006; Yeşilyurt, Orak, Tozlu, Uçakve Sezer, 2007; Yılmaz, 1998;). Taşımali eğitim sürecinde normal eğitimde olmayan servisler, bu servisleri kullanan şoförler, öğrencilerin beslenmeleri, yemekhanelerin düzeni gibi bir takım faktörler ve bu faktörlerle ilişkili birçok durum ortaya çıkmaktadır. Bu faktörlerin ve durumların öğrencilere ve eğitim sistemine olumlu ve olumsuz etkileri olmaktadır. Bu etkilerin araştırılması, kesin ve net hatlarıyla ortaya çıkarılması bu uygulamanın sağlıklı yürütülmesi için gereklidir. Böylece eğitime faydalı olan uygulamalara devam edilme şansı yakalanırken, sorun olan uygulamalar hakkında da gerekli iyileştirmelerin yapılması sağlanacaktır. Bu bağlamda sistemin içinde olan, taşımali sistemin zorluklarını ve avantajlarını bizzat yaşayan öğretmenlerimize taşımali sistem hakkındaki görüşleri sorularak, bu çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma, taşımali eğitimin öğretmen gözüyle değerlendirilip, düzgün işleyen ya da aksayan yönlerini somut olarak ortaya koyması, eğitim yöneticilerine, öğretmenlere ve kamuoyuna taşımali eğitim uygulaması hakkında fikirler sunması bakımından önemlidir.

Amaç

Bu araştırmanın amacı, taşıma merkezi okullarda görev yapan öğretmenlerin, taşımali eğitim uygulaması hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıda belirtilen sorulara cevap aranmıştır.

Taşıma merkezi okullarda görev yapan öğretmenlerin;

1. Taşımali eğitim uygulamasının öğrencilerin akademik başarılarına, ek ders ve etüt çalışmalarına, sosyal faaliyetlerine ve beslenmelerine etkileri hakkındaki görüşleri nelerdir?
2. Taşımali eğitim uygulaması kapsamında kullanılan servisler ve görev yapan servis şoförleri hakkındaki görüşleri nelerdir?
3. Taşımali eğitim uygulamasının okul, veli ve öğretmen ilişkilerine etkileri hakkındaki görüşleri nelerdir?

4. Taşımalı eğitim uygulaması kapsamındaki okulların fiziksel durumları hakkındaki görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Bu araştırma nitel araştırma yöntemine dayalı olarak tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma Manisa'nın bir ilçesinde yapılmıştır. İlçede bulunan taşıma merkezi okulların ikisi ilçe merkezinde, kalan beş okul ise köylerde olmak üzere toplam yedi okul bulunmaktadır. Bu okullarda çalışan, taşımalı eğitimde en az iki yıl görev yapmış, kadrolu ya da sözleşmeli öğretmenlerden tesadüfi yolla seçilmiş 23 öğretmen çalışma grubuna alınmıştır. Bu okullar ve görüşülen öğretmenlerin okullara dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Veri Toplama Aracı: Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu hazırlanmadan önce ilgili literatür incelenerek araştırma alanı ile ilgili genel bilgiler toplanmıştır. Bu bilgiler ışığında açık uçlu sorular hazırlanıp bir soru havuzu oluşturulmuştur. Daha sonra bu sorular taranarak ilk hazırlanan ölçek öğrenci (10 soru), veli (3 soru), servis (5 soru) olarak üç bölüme ayrılmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda öğrenci bölümündeki bazı sorular ayrılarak ve yeni sorular oluşturularak forma "Okulun fiziksel durumu" adlı bir bölüm daha eklenmiştir. Uzman görüşüne başvurulmadan önce form; öğrenci (7 soru), veli (4 soru), servis-şoför (5 soru) ve okulun fiziksel durumu (3 soru) olarak dört bölümden oluşturulmuştur. Bu aşamadan sonra uzman görüşüne başvurulmuş, uzman görüşleri dikkate alınarak görüşme formunda gerekli değişiklikler yapılmıştır. Yapılan değişikliklerden sonra görüşme formu, öğrenci (6 soru), veli (3 soru), servis-şoför (3 soru) ve okulun fiziksel imkânları (2 soru) ile ilgili toplam 14 soru içerecek şekilde düzenlenmiştir.

Yarı yapılandırılmış görüşme formu, pilot uygulama olarak üç öğretmene uygulanmıştır. Pilot uygulamada yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorular öğretmenlere sorularak cevaplandırılmaları istenmiştir. Yapılan bu görüşmeler

sonucunda, verilen cevaplar ölçme aracının araştırma için gerekli verileri toplayabileceği kanaatine ulaşılmıştır.

Katılımcılar ve Uygulama; Yapılan bu çalışmada kullanılan taşınmalı eğitim kavramı “Öğrencilerin, köylerinde zorunlu eğitimlerini sürdürebilecek okulun bulunmamasından dolayı eğitimlerini servisler aracılığıyla ikamet ettiği köyden farklı bir yere günübirlik taşınarak gerçekleştirdiği eğitim sistemi” olarak kullanılmaktadır. Bu çalışma Manisa’nın bir ilçesinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın gerçekleştirildiği ilçede ikisi ilçe merkezinde olmak üzere toplam yedi tane taşıma merkezi ilköğretim okulu bulunmaktadır. Çalışmada uygulama yapılan okul isimleri yerine okullara 1,2 gibi sayılar verilmiştir. Ayrıca çalışmaya katılan öğretmenlerin isimleri kullanılmayıp A, B, C gibi harflerle kodlanmıştır. Bu okullarda görev yapan öğretmenler arasından katılımcılar belirlenirken öğretmenlerin kadrolu veya sözleşmeli ve en az iki yıldan beri taşınmalı eğitimde çalışıyor olmasına dikkat edilmiştir. Araştırma için belirlenen katılımcılar ve hangi okullarda görev yaptıkları Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Taşıma Merkezi Okullar ve Bu Okullarda Görev Yapan Öğretmenler

Taşıma merkezi okullar	Taşıma merkezi okullarda görev yapan öğretmenler
1. okul	A,B
2. okul	C,Ç,D,E
3. okul (ilçe merkezinde)	F,G,H,J
4. okul	K,L,M
5. okul (ilçe merkezinde)	N,Ö
6. okul	P,R,S,T
7. okul	U,Ü,V,Y

2, 3, 6 ve 7 numaralı okullarda dörder öğretmenle görüşme gerçekleştirilmiştir. 1 numaralı okulda görev yapan kadrolu ve sözleşmeli üç öğretmenden ikisiyle görüşme yapılmıştır (diğer öğretmen araştırmacının kendisidir). 4 numaralı okulda üç; 5 numaralı okulda ise araştırmacı ancak iki öğretmene ulaşabilmiştir. Bunun sonucunda araştırmacı yarı yapılandırılmış görüşme formunu toplam 23 öğretmene uygulamıştır.

Öğretmenlerle görüşmeler, okullarda ve ilçe merkezinde bulunan öğretmenevinde gerçekleştirilmiştir. Okullarda yapılan görüşmeler öğretmenler odasında, öğretmenevinde yapılan görüşmeler ise öğretmenevi lokalinde gerçekleştirilmiştir. Görüşme yapılmadan önce öğretmenlere telefonla ulaşıp randevu alınmıştır. Görüşmeler yaklaşık olarak 45 dakika sürmüştür. Öğretmenlerin görüşleri araştırmacı tarafından yazılarak not tutulmuştur. Görüşme sonunda tutulan notlar katılımcılara okunarak doğru olup olmadıkları teyit edilmiştir. Daha sonra bu notlar elektronik ortama aktarılarak analize hazır hale getirmiştir.

Verilerin Analizi ve Yorumu: Verilerin analizi ve yorumlanmasında “Betimsel Analiz” yöntemi kullanılmıştır. Öncelikle araştırma sorularından, görüşmelerde yer alan boyutlardan hareketle veri analizi için bir çerçeve oluşturulmuştur. Araştırma; öğrenci, servis-şoför, veli ve okulun fiziksel imkânları olarak dört ana tema üzerinden analiz edilmiştir. Oluşturulan bu çerçeveye göre elde edilen veriler düzenlenerek belirlenen temalara yerleştirilmiştir.

Araştırmacı öncelikle görüşme sırasında not ettiği cevapları elektronik ortama aktarmıştır. Aktarılan bu cevaplar daha önceden belirlenen dört temaya yerleştirilmiştir. Her soruya verilen cevapların analizinde yapılan işlem basamakları aşağıda verilmiştir.

1. Öncelikle soru için verilen katılımcı cevapları alt alta gelecek şekilde düzenlenmiştir.
2. Katılımcıların bir soruya verdiği benzer ifadeler aynı renklerle işaretlenerek bir araya getirilmiştir.
3. Böylece bir soru için kaç farklı görüş olduğu ortaya çıkmıştır.
4. Görüşler; cevapların uygunluğuna göre olumlu, tarafsız ve olumsuz olarak gruplara ayrılarak yorumlanmış ve doğrudan alıntılarla desteklenmiştir.

BULGULAR ve YORUM

Bu çalışmada taşınmalı eğitim uygulaması öğrenci, veli, servis- şoför ve okulun fiziksel durumu olarak dört tema altında ele alınmıştır.

Öğrenci

Bu temada taşınmalı eğitim uygulamasının öğrencilerin akademik başarılarına, ek ders ve etüt çalışmalarına, sosyal faaliyetlerine ve beslenmelerine etkileri incelenmiştir.

Akademik Başarı: Taşınmalı eğitimin öğrencilerin akademik başarılarına olumlu katkıları; öğrencilerin müstakil sınıfta okuma şansı yakalamaları, daha büyük ve farklı sosyal yapı içerisinde eğitim görmeleri olarak sıralanmıştır.

Görüşme yapılan öğretmenlerden 5 tanesi çocukların müstakil sınıflarda eğitim görmelerini birleştirilmiş sınıflara göre akademik açıdan daha avantajlı olacağını düşünmektedir. Böyle düşünen katılımcılardan öğretmen H *“bulunduğu köyde birleştirilmiş sınıfa gitmektense, müstakil sınıfa gitmeleri başarılarını arttırdığını”*, öğretmen U *“taşınmalı eğitimin birleştirilmiş sınıf uygulamasını kaldırdığı için, akademik başarıya olumlu katkıları”* olduğu şeklinde görüş belirtmişlerdir. Diğer yandan bazı öğretmenler taşınmalı eğitim sayesinde öğrenciler farklı kişilerle eğitim görme imkânını yakalayarak değişik sosyal yapı içerisinde deneyimlerini arttırdıklarını böylece birikimlerinin fazlaştığını, bunun da akademik başarıya olumlu yansıdığını belirtmektedirler. Örneğin öğretmen T *“taşınmalı eğitimde öğrenciler farklı çevrelerin özelliklerini, farklı yerlerin yaşam koşullarını daha iyi görmekte bu durum da öğrencilerin deneyim kazanmalarını sağlamakta, dolayısıyla akademik başarıları olumlu yönde etkilenmektedir”*, şeklinde görüşlerini dile getirmiştir.

Taşınmalı eğitimin öğrencilerin akademik başarılarına olumsuz etkileri; öğrencilerin fiziksel olarak yorulması, veliler ile görüşmelerin az olması, okul çıkışı öğrencilerle ilgilenecek zamanın olmaması olarak karşımıza çıkmaktadır. Görüşme yapılan bazı öğretmenler, öğrencilerin sabah erken kalkıp, evlerine geç döndükleri için normal eğitim yapan öğrencilere oranla daha fazla yoruldukları görüşündedirler. Bu yorgunluk öğrencilerin derse motivasyonunu olumsuz yönde etkilediği için başarıya da olumsuz yönde yansımaktadır. Bu şekilde düşünenlerden öğretmen B *“erken kalkıp geç dönmeleri yorgunluğa sebep olduğu için konsantrasyon eksikliğine neden oluyor”* derken, öğretmen M *“her gün yapılan yolculuğun öğrencinin derste katılımına etki edebileceğini, bunun da öğrencinin fiziksel olarak yorulmasından*

kaynaklandığı”, şeklinde taşınmalı eğitimin akademik başarıya olumsuz etkilerinin olduğunu belirtmektedirler. Diğer bir olumsuz etki ise velilerin farklı yerde ikamet etmelerinden dolayı, velilerle iletişimin zor olması ve bunun da başarı anlamında öğrenci takibini güçleştirmesidir. Bu konuda öğretmen J “*okul-veli işbirliğinin yeterince sağlanmadığını*”, öğretmen E ise “*velilerle sık sık görüşme imkânının olmadığını*” belirtmiştir. Ayrıca öğrencilerle okul dışında birebir çalışma imkânı olmadığı için, taşınmalı eğitimin başarıyı olumsuz yönde etkilediğini belirten öğretmen Ü “*taşınmalı eğitimde öğrenciler ders bitiminde evlerine geri döndüklerinden, öğrenci ile okul dışında birebir ilgilenme imkânı olmadığı için başarıyı olumsuz yönde etkilemektedir.*” şeklinde düşüncesini aktarmıştır.

Bazı öğretmenler taşınmalı eğitimin öğrenci başarısına doğrudan bir etkisinin olmadığını düşünmektedir. Öğretmen A “*doğrudan başarıya etkisi yoktur*” derken, öğretmen K “*başarılı olmak isteyen öğrenci, her durumda başarılı olabilir*” şeklinde görüş ifade etmişlerdir.

Ek Ders ve Etüt İmkânı: Öğretmenlerden F, J, K, P ve R taşıma yapılan okullarda ek ders ve etüt yapmanın çok zor veya sınırlı olduğunu dile getirmektedir. Bu kişilerden öğretmen J “*sınırlı etüt imkânı olduğunu*”, öğretmen K “*taşıma yapılan okullarda ek ders ve etüt yapmanın, taşıma yapılmayan okullardaki kadar rahat olmadığını*” olduğunu dile getirmişlerdir.

Öğretmenlerden bir kısmı ise ek ders ve etütlerin yapılamadığını belirtmektedir. Bunun en büyük sebebi olarak, okul çıkışı öğrencilerin servislerle köylerine gitmek zorunda oluşları gösterilmektedir. Böyle düşünen katılımcılardan öğretmen G “*araçların çıkışta hemen gidiyor olması bunu güçleştiriyor*” derken, öğretmen Y “*servis çıkış saatleri belli olduğu için, bekleme olmadığından böyle bir hizmetin onlara verilemediğini*” ifade etmektedir. Etütlerin yapılmasında toplu hareket etmenin kilit faktör olduğunu söyleyen katılımcılardan öğretmen C “*bu tür etkinliklerde toplu hareket etmek gerekiyor*” şeklinde düşüncesini ifade ederken, öğretmen K “*ancak öğrenci, veli ve servis şoförünün anlaşmasıyla böyle bir çalışmanın yürütülebileceği*” şeklinde görüş belirtmiştir.

Sosyal Faaliyetler: Görüşme yapılan öğretmenlerin birçoğu sosyal faaliyet yapamadıklarını belirtmektedir. Bazıları ise kısıtlı zamanlarda yapmaya çalıştıklarını söylemektedir. Özellikle okul dışında yapılacak olan faaliyetlerde, okul bitiminde servislerin hemen gidiyor olması, bu faaliyetleri imkânsız hale getirmektedir. Görüşme yapılan bazı öğretmenler ise sosyal faaliyetlerin sınırlı zamanlarda okul saatleri içinde yapmaya çalıştıklarını ifade etmektedir. Bu şekilde düşünenlerden öğretmen D, F ve G “sadece okul saatleri içinde yapabildiklerini”, öğretmen L “kısmen ders saatleri içinde yapabildiğini”, öğretmen P “taşınmalı öğrencilerle ders içinde serbest etkinlik derslerinde sosyal faaliyet yapabildiğini” ifade etmektedir.

Beslenme: Öğrencilerin beslenmeleri sabah kahvaltısı ve öğle yemeği üzerinden değerlendirmeye alınmıştır. Görüşme yapılan öğretmenler servislerin erken gelmesinden dolayı öğrencilerin kahvaltı yapmadan okula gelmelerinin beslenmelerini olumsuz etkilediğini dile getirmektedir. Katılımcılardan öğretmen P “öğrencilerde servis kaçırma korkusu bulunduğundan sağlıklı kahvaltı yapamadıklarını”, öğretmen S “kahvaltı saatinde okulda olduğu için daha erken saatlerde ise iştahsızlıktan dolayı kahvaltı yapamadıkları” şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Görüşme yapılan öğretmenlerden bazıları okulda verilen öğle yemeklerinin öğrencilerin beslenmelerine olumlu katkısı olduğunu düşünürken, bazıları ise yemeklerin kalitesi ve öğrencilerin çıkan münüyü sevmemesinden dolayı sıkıntılarının olduğunu dile getirmişlerdir.

Okulda verilen öğle yemeklerin öğrencilerin beslenmelerine olumlu yansıdığını düşünen katılımcılardan öğretmen B “öğlen yemeklerinde problem yok” şeklinde görüşünü dile getirirken, öğretmen L “öğrenciler öğle yemeğini okulda yiyor, okulda evinden daha güzel yemekler çıkıyor, ayrıca çocuklar dengeli beslenmiş oluyor” derken, öğretmen U “bence olumlu yönde etkileniyor, çünkü öğrenciler bilmediği, yemediği, malzemeyi tanıyabiliyor ve bu malzemedeki yapılan yemek ilgisini çekiyor” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Olumsuz düşünen katılımcılardan öğretmen Ç “çıkan yemeklerin çoğu öğrenci tarafından seçildiği için yenmemesinin beslenmeyi olumsuz etkilediğini”, öğretmen J “taşınmalı öğrencilere verilen yemekler kalitesiz malzemedeki

yapılıyor onun için öğrenciler tarafından yenmiyor” , öğretmen Y “öğle yemeklerinde sıkıntının şirketlerin kar edebilmek için yemek malzemelerinden kıldıklarını, böylece tatsız yemeklerin çöpe atıldığını” ifade ederek öğle yemeklerinin öğrenciler tarafından yenmediğine işaret etmektedir.

Servis- Şoför

Bu temada taşımali eğitimde kullanılan servislerin donanımları, servis şoförlerinin yeterlilikleri ve servis şoförlerinin öğrencilere etkileri olarak üç başlık altında toplanan bulgulara yer verilecektir.

Servisler: Görüşme yapılan öğretmenlerin birçoğu araçları model, güvenlik ve klima özellikleri bakımından yetersiz bulurken, bazı öğretmenler araçların taşımaya elverişli olduğunu düşünmektedir.

Görüşme yapılan öğretmenlerden birçoğu servis araçlarının model, klima ve genel özellikler bakımından çok düşük düzeyde olduklarını dile getirmektedirler. Bu kişilerden öğretmen B, R ve Y “*taşıma araçlarının genel olarak yeterli düzeyde olmadığını*” düşünmektedirler. Öğretmen A “*...model bakımından uygun değil, klima yok*” derken, öğretmen V “*birçok taşıma aracının yeterince temiz olmadığını*” söylemektedir. Taşıma araçlarının güvenlik bakımından yetersiz olduklarını düşünen öğretmen A “*koltuk kemerleri orijinal değil, bazı servislerin açılan camlarında korumalık yok*” diyerek servislerin güvenlik zafiyetine dikkat çekmiştir. Görüşme yapılan bazı öğretmenler ise taşıma yapılan araçları yeterli bulduklarını ifade etmişlerdir. Böyle düşünen katılımcılardan öğretmen E “*taşıma yapan araçların öğrencilerin çok uzak mesafelerde olmamasından dolayı yeterli olduğunu düşünüyorum*” şeklinde görüşünü ifade ederken, öğretmen J, K ve U araçların donanım bakımından sıkıntısı olmadığını dile getirmişlerdir.

Şoför: Bu bölümde servis araçlarını kullanan şoförler, genel yeterlik ve şoförlük yeterlilikleri bakımından öğretmenlerin görüşlerine başvurulmuştur. Öğretmenlerin çok azı eğitim ve genel kültür olarak şoförlerin yeterli düzeyde olduklarını söylemişlerdir. Birçok öğretmen şoförleri şoförlük yetenekleri bakımından yeterli bulmuşlardır. Ancak

öğretmenlerin bir kısmı şoförlerin kurallara uymadıklarını, ciddiyetsiz ve işlerine yeterince önem vermediklerini düşünmektedirler.

Görüşme yapılan öğretmenlerden bazıları şoförlerin eğitim bakımından yeterli olduklarını düşünmektedir. Bu kişilerden öğretmen C “*gözlemlediğim kadarıyla şoförlerin, öğrencilere karşı duyarlı ve yardımcı oldukları*” şeklinde görüşlerini dile getirirken, sürücülük yeterlilikleri açısından birçok öğretmen şoförleri yeterli görmektedir. Bu konuda öğretmen K “*taşıma yapan şoförlerin çoğunluğunun işini iyi yapan kişiler olduğunu*”, öğretmen T “*taşıma yapan araç şoförleri yolu iyi bilen çevreyi iyi tanıyan kişiler olmasından dolayı yeterlik açısından sorun olmadığını*” ifade etmişlerdir.

Görüşme yapılan öğretmenlerin birçoğu şoförlerin genel kültür ve eğitim bakımından yeterli olmadıklarını söylemektedirler. Katılımcılardan öğretmen A “*eğitimleri yeterli değil, genel kültür ve eğitim seviyeleri öğrencilere örnek olma bakımından yeterli değil*” görüşüyle, öğretmen B, F ve V “*eğitim açısından çok yeterli görmediklerini*” söylemişlerdir. Görüşme yapılan kişilerden öğretmen N ise şoförlerin “*yeterince eğitim almamış kişiler oldukları için problemler meydana geldiğini*” dile getirmiştir. Görüşmeye katılan öğretmenlerden bazıları servis şoförlerinin kurallara uymadıklarını ciddiyetsiz ve dikkatsiz olduklarını ifade etmişlerdir. Böyle düşünenlerden öğretmen P “*işlerine gerekli önemi vermediklerini*”, öğretmen Y “*çoğu zaman araçları başka şoförlerin kullandıklarını; dikkatsiz, ciddiyetsiz ve hızlı olduklarını*” belirtmişlerdir.

Servis şoförlerinin öğrencilere etkileri: Bu bölümde servis şoförlerinin öğrencilerin davranışları üzerindeki etkilerine yer verilmektedir. Öğretmenlerden bazıları şoförlerin öğrenciler ile aralarının iyi olduğunu ve onlara nazik davrandıklarını belirtirken bazı öğretmenler ise servis şoförlerinin öğrenciler üzerinde olumsuz etkileri olduğunu düşünmektedir.

Servis şoförlerinin öğrencilerin davranışlarına olumsuz bir etkisinin olmadığını düşünen katılımcılardan öğretmen L “*genellikle öğrencilerle aralarının iyi olduğunu*” söylerken, öğretmen U “*taşıt sürücülerinin denetim altında olduğu için sorun oluşturmadıklarını*”

ifade etmektedirler. Görüşme yapılan öğretmenlerden H, J, N ve Ç ise servis şoförlerinin sigara içmeleri, argo konuşmaları, olumsuz el hareketleri gibi kötü davranışları öğrenciler üzerinde olumsuz örnek oluşturduklarını söylemişlerdir. Bu konuda öğretmen F düşüncesini şu şekilde aktarmıştır:

“Taşıt sürücülerinin öğrenci davranışları üzerindeki etkilerini olumsuz olarak görüyorum. Çünkü şahit olduğlarıma göre bazı şoförler çocukların yanında argo kelimeler kullanıyor. Hatta dayak olayları bile oluyor.”

Buna karşın öğretmen M servis şoförlerinin öğrenciler üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığını düşünmektedir.

Veli

Bu temada taşınmalı eğitim uygulamasının okul-veli ilişkilerine, öğretmen-veli görüşmelerine ve veli ziyaretlerine etkileri öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda açıklanmaya çalışılmıştır.

Okul-veli ilişkisi: Görüşme yapılan öğretmenlerin tamamına yakını taşınmalı eğitimin okul-veli ilişkilerini olumsuz etkilediği görüşünde birleşmektedir.

Taşınmalı eğitimin okul-veli ilişkilerini olumsuz yönde etkilediğini düşünen öğretmenler okul ile velinin farklı yerleşim birimlerinde olmasının bunun temel sebebi olduğunu öne sürmektedir. Bu konuda öğretmen E *“taşınmalı eğitimin okul-veli ilişkisini olumsuz yönde etkilediğini, görüşme imkânlarının mesafeden dolayı azaldığını”* söylerken, öğretmen G *“...çünkü bu öğrencilerin velileri okuldan uzak yerde olduklarından ilişki kurmak zor”* şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Ayrıca öğretmen N, Ü, V ve B’de benzer yönde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Öğretmen-veli görüşmeleri: Görüşme yapılan katılımcıların tamamına yakını öğretmen-veli görüşmesinin nadiren gerçekleştiğini söylemektedirler. Bazı öğretmenler velilerini sadece veli toplantılarında görebildiğini ifade etmektedir. Bu konuda öğretmen J *“veliler çağırılmadan pek gelmez”* derken, öğretmen H *“çağırılınca ancak ilçenin pazarı Perşembe günü gelir”* şeklinde görüşlerini dile getirmiştir. Öğretmen L *“taşınmalı*

olmayan öğrencilere göre çok az görüşülüyor ya siz veli ziyareti yapacaksınız ya da telefonla özel çağıracaksınız” şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir.

Veli ziyaretleri: Görüşme yapılan bazı öğretmenler veli ziyaretleri yapamadıklarını belirtmektedir. Öğretmen A, B, D, G, M, P,U “ hayır, yapamıyoruz.” şeklinde yanıt verirken bazı öğretmenler zaman ve mesafe yüzünden çok nadir yapabildiklerini belirtmişlerdir. Bunlardan öğretmen E “*taşınmalı eğitimde zamanın kısıtlı olması, mesafelerin uzunluğu ve dağınık köylerden gelindiğinden dolayı ziyaretin çok nadir yapıldığını*”, öğretmen F “*çok zor olduğunu, öğrencilerin evleri çok dağınık, uzak ve zamanın da yetersiz olduğunu*” ifade etmişlerdir.

Görüşme yapılan öğretmenlerden Ç, J, L ve Y veli ziyaretlerini okul olarak toplu halde yaptıklarını ifade etmişlerdir.

Taşıma Okullarının Fiziksel Durumları

Bu temada taşıma yapılan okulların genel fiziksel durumları ve yemekhanelerin fiziksel durumları olarak iki başlık altında açıklanmaya çalışılmıştır.

Taşıma yapılan okulların genel fiziksel durumu: Görüşme yapılan öğretmenlerin bazıları okullarının taşıma için yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Bu kişilerden öğretmen C “*evet yeterli, okulumuzun 3 yıllık fiziki sorunu yok.*” derken, öğretmen Ç, E, F, S, U ve D “*fiziksel koşulların taşınmalı eğitim için yeterli*” şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bazı öğretmenler çocukların öğle aralarında vakit geçirebilecek alanlarının olmamasını, okullarının fiziksel yetersizlikleri olarak değerlendirmişlerdir. Bu konuda öğretmen A “*küçük sınıflar için öğle aralarında zamanlarını geçirebilecek oyun parklarının olmadığını*”, dile getirirken öğretmen B, L ve N’de benzer görüşler ifade etmişlerdir. Bazı öğretmenler ise dersliklerin öğrenciler için yeterli olmadığına dikkat çekmişlerdir. Katılımcılardan öğretmen B, M ve L “*her sene farklı öğrenci sayıları olduğu için dersliklerin yeterli olmadığını*”, öğretmen N “*kapasitesinin üzerinde taşıma yapıldığını*” dile getirmişlerdir.

Yemekhaneler: Taşıma yapılan okulların hepsi tam gün eğitim yaptıkları için öğrenciler öğle yemeklerini okulda yemektedir. Bu durumda okulların yemekhaneleri fiziksel yapı

içerisinde büyük bir önem arz etmektedir. Öğretmenlerin okullarında bulunan yemekhaneler için görüşleri incelendiğinde bazı okulların yemekhaneleri fiziksel olarak yeterli düzeyde olmasına rağmen bazılarının fiziksel açıdan çok yetersiz oldukları göze çarpmaktadır. Ayrıca bir okulun yemekhanesi mevcut değildir.

Görüşme yapılan öğretmenlerden bazıları yemekhanelerinin yeterli olduklarını söylemektedirler. Bu kişilerden öğretmen C, D, E, U “*yemekhanenin oldukça yeterli*” olduğunu söylerken, öğretmen Ç “*yemekhanede klima sistemi olup, sıra ve masaların yeterli olduğunu*” şeklinde görüş bildirmiştir. Bazı öğretmenler ise yemekhanelerin fiziksel olarak yetersiz olduğunu düşünmektedir. Bu yetersizlikler masa ve sandalye eksikliği, ısıtma, yemekhanenin okul içinde bulunmasından kaynaklanan koku, hijyen, alanının küçük olması gibi sıkıntılar ortaya çıkıyor. Bu konuda öğretmen B, R, P ve H “*yeterli değil, yemekhane dar, sıra ve masalar yetersiz*” şeklinde görüşlerini ifade ederken, öğretmen J “*küçük bir yemekhane olduğunu ve öğrencilerin kısım yağmurda soğukta dışarıda yemek sırası beklediğini*” olduğunu belirtmişlerdir. Taşıma merkezi bir okulda müstakil bir yemekhanenin olmadığı, görüşme yapılan öğretmenler tarafından dile getirilmiştir.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Bu çalışmada taşınmalı eğitim sistemi; öğrenci, servis-şoför, veli ve okulun fiziksel imkânları olarak dört tema altında ele alınmıştır. Bu temalara ilişkin sorular öğretmenlere yöneltilerek onların taşınmalı eğitim sistemi hakkındaki görüşleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Taşıma merkezi okullarda görev yapan öğretmenler, taşınmalı eğitim uygulaması kapsamında eğitim gören öğrencilerin akademik başarıları, ek ders ve etüt çalışmaları, sosyal faaliyetleri ve beslenmeleri hakkındaki görüşlerinden elde edilen sonuçlar şöyle sıralanabilir:

- Öğrencilerin birleştirilmiş sınıf yerine müstakil sınıflarda okuması öğrencilerin akademik başarısını olumlu yönde etkilemektedir.

- Öğrencilerin, farklı sosyal yapı içerisinde değişik kişilerle tanışarak deneyimlerini arttırdıkları, böylece birikimlerinin fazlalaştığı, bunun da akademik başarıya olumlu yansıdığını belirtmektedir.
- Taşımali eğitim, öğrencilerin daha çok yorulmasına neden olduğu için öğrencilerin derslere karşı dikkat ve motivasyonunu olumsuz yönde etkilemektedir.
- Okullarda ek ders ve etüt gibi faaliyetler genelde yapılamamaktadır.
- Taşımali eğitimde ders dışı sosyal faaliyetler çok az ve zor şartlar altında yapılmaktadır. Bazı sosyal faaliyetler ders aralarında veya öğle aralarında yapılmaya çalışılmaktadır. Bu şekilde yapılan uygulamalar ise tam olarak amacına ulaşmamaktadır.
- Taşımali eğitimde öğrencilerin beslenmesiyle ilgili olarak sabah kahvaltılarında problemler yaşanmaktadır. Servislerin erken kalkması öğrencilerin kahvaltı yapmadan okula gelmesine sebep olmaktadır.
- Öğle yemekleri düzenli olarak okulda verildiği için öğrencilerin beslenmelerine olumlu katkısı olmaktadır. Ancak yemek kalitesi bazen sıkıntı oluşturmaktadır.

Taşıma merkezi okullarda görev yapan öğretmenler, taşımali eğitim uygulaması kapsamında kullanılan servisler ve görev yapan servis şoförleri hakkındaki görüşlerinden elde edilen sonuçlar:

- Şoförler eğitim ve kültürel açıdan yeterli değildir.
- Taşımada kullanılan araçların birçoğu model, donanım, güvenlik ve temizlik bakımından yetersizdir.
- Taşıt şoförlerinin sigara içmeleri, kaba ve küfürlü konuşmaları öğrenci davranışları üzerinde olumsuz etkileri olmaktadır.
- Taşıt şoförleri şoförlük yetenekleri bakımından yeterlidir.

Taşıma merkezi okullarda görev yapan öğretmenler, taşımali eğitim uygulaması kapsamındaki okul-veli-öğretmen ilişkileri hakkındaki görüşlerinden elde edilen sonuçlar:

- Taşıma merkezi okullarda velilerle görüşme çok seyrek olmaktadır.
- Taşımalı eğitim okul-veli ilişkisini olumsuz yönde etkilemektedir.
- Veliler istenildiği zaman okula gelememektedir. Toplantılara katılım çok düşük olmaktadır.
- Taşıma merkezi okullarda görev yapan öğretmenler veli ziyaretlerini çok az yapmakta veya hiç yapmamaktadır.

Taşıma merkezi okullarda görev yapan öğretmenlerin taşımalı eğitim uygulaması kapsamındaki okulların fiziksel durumları hakkındaki görüşlerinden elde edilen sonuçlar:

- Okulların fiziksel durumu genel olarak yeterlidir.
- Bazı okullarda derslik sayısı ve bahçe düzenlemesi yönünden sıkıntılar yaşanmaktadır.
- Bazı okullarda yemekhane bulunmamaktadır.
- Okullardaki yemekhanelerin fiziksel durumu ile ilgili olarak temizlik, genişlik, sandalye ve masa yönünden sıkıntılar yaşanmaktadır.

Bu çalışmanın sonuçları dikkate alındığında öğrencilerin, birleştirilmiş sınıf yerine müstakil sınıflarda ders görmeleri başarılarını artırıcı bir durum olarak değerlendirilmektedir. Recepoğlu (2009)'nun yaptığı araştırmada da yönetici, öğretmen ve veliler taşımalı eğitim uygulamasının birleştirilmiş sınıf uygulamasına göre daha verimli ve etkili olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca Özgün (2007)'ün yaptığı çalışmada birleştirilmiş sınıflarda eğitim gören ve büyük çoğunluğunun okuma yazmada dahi geri kaldıkları tespit edilen öğrencilerin, taşımalı ilköğretim kapsamına alınarak ayrı sınıflarda ve daha iyi bir ortamda eğitim öğretim görmeleri neticesinde kısa sürede okuma-yazmayı öğrendikleri, bilgi, beceri ve davranışlarında büyük bir gelişme olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Taşımalı eğitimin diğer bir olumlu yanı da taşımalı eğitim ile öğrencilerin daha fazla kişi ile iletişim kurarak sosyalleşme imkânının olması olarak değerlendirilmiştir. Küçüksüleymanoğlu (2006)'nin çalışmasında “köyde ve şehirde yetişmiş farklı çocukların birbirini tanıyarak iletişime geçmelerine fırsat tanınması ve zaman içerisinde köy ile şehir insanı arasındaki kopukluğun giderilmesi” taşımalı

eğitimin yararı olarak değerlendirilmiştir. Kaya ve Bilgin Aksu (2004)'nın araştırmasında ise bu konu “Taşımali eğitim, öğrencilerin yeni arkadaşlar edinmesini sağlamaktadır. Taşımali eğitim, öğrencilerin sosyalleşmesini sağlamaktadır.” şeklinde ifade edilmiştir. Öte yandan Arı (2003)'nin yaptığı çalışmada taşıma merkezi okullardaki öğrencilerin yarısının samimi olduğu arkadaş sayısı az olup, öğrenciler arasında kısmi de olsa gruplaşmalar olduğu ortaya çıkmıştır.

Başarıyı olumsuz yönde etkileyen en büyük etmen öğrencilerin uzun mesafelerden servislerle taşınıp yorgun olarak derslere girmesi olarak görülmektedir. Öğrencilerin sabah erkenden kalkıp uzun ve sıkıntılı köy yollarından okula ulaşması öğrencinin eğitime yorgun ve motivasyonu eksik olarak başlamasına neden olmaktadır. Arı (2003)'nin araştırmasında bu yolculuk sırasında öğrencilerin psikolojik ve fiziksel (baş ağrısı, bulantı gibi) olarak rahatsızlandığı belirtilmiştir. Küçüköğlü ve Küçüköğlü (2006) yaptığı çalışmada ise öğrencilerin taşınırken çok yorulduğu sonucuna ulaşmışlardır. Başarıyı etkileyen diğer bir olumsuz etken ise öğrencilerin ek ders ve etüt imkânlarından mahrum olmasıdır. Servislerin okul bitişinde hemen gidiyor olması öğrencilerin ek ders ve etüt imkânlarından yararlanamamasına neden olmaktadır. Taşıma yapılan okullarda servislerin okul saati bitiminde hemen hareket etmesi sosyal faaliyetlerin yapılamamasına da neden olmaktadır. Normal eğitim yapılan okullarda bu tür etkinliklerin öğrencilerin sosyalleşmesine ve beceriler kazanmasına yardımcı olduğu düşünüldüğünde bu faaliyetlere en çok ihtiyaç duyan köy öğrencilerinin bu durumdan mahrum olması taşımali eğitimin eksisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Yalçın (2006)'ın araştırmasında taşımali olmayan öğrencinin spor çevresine girmek için daha fazla vaktinin olduğu bunun da öğrencinin toplumsallaşmasında önemli bir etken olduğu, yerleşik okulda okuyan öğrencilerin okuldaki herhangi bir etkinliğe katılmakta çekinmeden görev aldıkları fakat taşımali olarak gelen öğrencinin yeterince görev almadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin kendilerini öğrenmeye hazır hissedebilmeleri için temel gereksinimlerin karşılanması gerekmektedir (Erden ve Akman, 2009,101). Bu bağlamda öğrencilerin beslenmesi sağlık ve başarı için kilit rol oynamaktadır. Taşımali eğitimde öğrencilerin

sabah erken kalkıyor olmaları sabah kahvaltılarında sıkıntı oluşturmaktadır. Sabah kahvaltılarının yapılamaması özellikle gelişim çağında olan ilköğretim öğrencileri için olumsuz bir durum olarak değerlendirilmektedir. Bu durum sağlığın yanında başarıyı da olumsuz yönde etkilemektedir. Çubuk Kaya (2006) taşınalı eğitime katılanların, sabahları çok erken yola çıktıkları için düzenli kahvaltı yapamadıklarını ve aç karnına derse girdiklerini yaptığı çalışma sonuçlarında belirtmiştir. Sencer ve Yanpar Yelken (2009) yaptıkları çalışmada taşınalı çocukların servise geç kalmamak için yeterli kahvaltı yapamadıklarını tespit etmişlerdir. Öğrencilere okullarda verilen öğle yemekleri beslenme standartlarına uygun olduğu için öğrencilerin beslenmesine olumlu katkıda bulunduğu söylenebilir. Ancak yemek şirketlerinin bazı standartları düşük tutması yemeklerin kalitesiz çıkmasına sebep olmaktadır. Bu durum, sabah kahvaltı yapamadan gelen öğrencinin öğlen de aç kalmasına neden olabilmektedir.

Taşınalı eğitimin en büyük sıkıntılarında biri de okul-veli ilişkilerinin yeterli düzeyde olmamasıdır. Okul ve velilerin ayrı yerleşim birimlerinde olması ister istemez velilerin öğretmenlerle görüşme sıklığını olumsuz yönde etkilemektedir. Öğretmenler, öğrencilerinin çok değişik köylerden gelmesi dolayısıyla velileri ayrı ayrı ziyaret etme konusunda güçlük yaşamaktadırlar. Bu kopukluk öğrencinin başarısına olumsuz yönde yansımaktadır. Arı (2003)'nın çalışmasında taşınalı eğitimde öğrencisi olan velilerin, okuldaki veli toplantılarına katılım ve öğretmenlerin istediklerinde velilere ulaşma oranlarının düşük olduğu belirtilmiştir. Küçüksüleymanoğlu (2006)'nun çalışmasında velilerin bir kısmı sadece öğretim yılı başındaki toplantıya katılıp diğerlerine katılmadıkları, öğretmen veli iletişimi yüz yüze pek yapılamadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın servis boyutundaki sonuçlara da bakılırsa servis araçlarının modeli düşük ve bakımsız olması ayrıca köy yollarının ulaşım elverişli olmaması öğrencinin daha çok yorulmasına sebep olmaktadır. Küçükoğlu ve Küçükoğlu (2006)'nun yaptıkları araştırma sonuçlarında servis araçlarının taşımaya uygun olmadığı belirtilmektedir. Recepoğlu (2009)'nun araştırmasına katılan yöneticiler, öğretmenler ve velilerin büyük bir çoğunluğu kış aylarında yolların bozularak taşımayı güçleştirdiğini taşınalı eğitim

sisteminin sorunu olarak ifade etmişlerdir. Taşımalı eğitim içinde yer alan servis şoförlerinin kültürel ve eğitim yönünden öğrencilere örnek davranışlar gösterebilen kişilerin olması gerekmektedir. Bunu sağlamak için servis şoförlerine gerekli eğitimlerin sunulması gerekmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu servis şoförlerinin yeterince eğitime sahip olmadıklarını dile getirmişlerdir. Recepoğlu (2009)'nun araştırma sonucunda araç şoförlerinin yeterli eğitime sahip olmadıkları dile getirilmiştir. Küçüksüleymanoğlu (2006)'nun çalışmasında araç şoförlerinin hizmet içi eğitim almaması taşımalı eğitimin sınırlılıkları arasında gösterilmiştir.

Taşımalı eğitimde kullanılan okullarda bahçe düzenlemesi yönünden sıkıntılar bulunmaktadır. Öğrenciler öğle aralarını okulda geçirdiği için çocuklar için yeterli bahçe düzenlemelerinin yapılmadığı belirtilmiştir. Ayrıca bazı okullarda yemekhanelerin fiziksel açıdan çok yetersiz oluşu okulların fiziksel eksiklikleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Okullarda yemekhane olarak sınıf veya salonların kullanılması eğitim faaliyetlerini olumsuz etkilemekle birlikte yemeğin sağlıklı bir şekilde servis edilmesini de engellemektedir. Bu bağlamda bakanlığın taşımalı okullarda belirli standartları geliştirmesi ve uygulaması gerekmektedir. Taşıma kapsamında yapılan okulların diğer okul planlarından farklı olmaması, hem öğretmenleri hem de öğrencileri mağdur etmektedir.

Taşıma yönetmeliğinde servislerin standartları belirlenmiş olsa da denetim eksikliğinden ve çeşitli faktörlerden dolayı servisler yeterli donanıma sahip değildir. Taşımalı eğitimde kullanılan servislerin denetimine daha fazla önem verilerek belirli standardın yakalanması gerekmektedir. Aynı şekilde yemek şirketlerinin de etkin bir denetim mekanizması ile kontrol edilmesi sunulan hizmetin kalitesini artıracaktır. Ayrıca normal eğitimde olmayan servis şoförlerinin seçiminde standartların yükseltilmesi yani daha eğitilmiş ve kültürlü kişilerden oluşması eğitim için olumlu bir durum oluşturacaktır.

KAYNAKLAR

- Altunsaray, A. (1996). *Taşımali İlköğretim Uygulamasının Değerlendirilmesi: Balıkesir örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Arı, A. (2002). İlköğretim Uygulamalarının Değerlendirilmesi (Normal, Taşımali ve Yatılı İlköğretim Okullarının Karşılaştırılması). *Milli Eğitim Dergisi*, Kış-Bahar , 153-154.
- Bilgin Aksu, M. ve Kaya A. (2004, Temmuz). *Fırsat Ve Olanak Eşitliğinin Sağlanmasında Bir Adım Olarak Taşımali Eğitim: Bir Örnek Olay Çalışması*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Büyükboyacı, S. (1998). *Taşımali İlköğretim ve Sorunları: Çanakkale İli Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Çubuk Kaya, N. (2006). Taşımali Eğitim Programındaki İlköğretim Öğrencilerinin Durumları: Silopi Köyleri Örneğinde Bir Sosyal Değerlendirme. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 46(2), 105-116.
- Erden, M. ve Akman, M. (2009). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Arkadaş.
- Kabaş, N. (2006). *Taşımali İlköğretim Uygulamasında Karşılaşılan Sorunlar: Bolu İli Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Karakütük, M. (1996). *Taşımali İlköğretim Uygulaması ve Sorunları: Sincan İlçesi Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Kefeli, S. (2005). *İlköğretim Uygulamalarının Değerlendirilmesi: Normal, Yatılı ve Taşımali İlköğretim Okullarının Karşılaştırılması (Mudurnu İlçesi Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Küçüköğlü, A. (2001). *İlköğretimde Taşımali Eğitim Sistemi Uygulamasına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Küçüköğlü, A. ve Küçüköğlü, K. (2006). Taşımali İlköğretim Uygulaması Üzerine Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 11-18.
- Küçüksüleymanoğlu, R. (2006). Taşımali Eğitim: Bursa İli Örneği. *İlköğretim Online*, 5(2), 16-23.
- Özgün, A. (2007). *İstanbul'da Taşımali Eğitimin Okul, Veli, Öğrenci Açısından Olumlu ve Olumsuz Etkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.

- Özkan, N. (1997). *Taşımali İlköğretim Uygulamasında Sayısal Gelişmeler, Güçlükler ve Çözüm Önerileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Recepoğlu, E. (2009). Taşımali İlköğretim Uygulaması ve Karşılaşılan Sorunlar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(2), 427-444.
- Sencer, M. ve Yanpar Yelken, T. (2009). İlköğretim 6.-7.-8. Sınıf Öğrencilerinin Taşımali Eğitimde Karşılaştığı Sorunlar (Gülner Örneği). *Elementary Education Online*, 8(1), 24-35. <http://ilkogretim-online.org.tr> adresinde 16.10.2010 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Şimşek, S. (2005). *Örnek Olaya Dayalı Öğretimin İlköğretim Hayat Bilgisi Dersinde Akademik Başarıya ve Öğrenmede Kalıcılığa Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Tunçkaya, S. (1996). Taşımali Eğitim Sistemi Üzerine. *Çağdaş Eğitim*, 223, 21-22.
- Yalçın, K. Y. (2006). *Yerleşik ve Taşımali Eğitim Yapan İlköğretim Okullarındaki Öğrencilerin Toplumsallaşmasında Beden Eğitimi ve Sporun Önemi Kütahya İli Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Yeşilyurt, M., Orak, S., Tozlu, N., Uçak, A. ve D. Sezer (2007). İlköğretimde Taşımali Eğitim Araştırması: Van İl Merkezi Örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(19), 197-213.
- Yılmaz, E. (1998). *Taşımali İlköğretim Uygulaması: Kırşehir İli Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Yüce, S. (2008). *Taşımali Eğitim-Öğretim Yapan İlköğretim Okullarındaki İkinci Kademe Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Derslerine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- MEB. (2011). Milli Eğitim İstatistikleri. Örgün Eğitim 2010-2011. Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Resmi İstatistik Programı Yayını. <http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2010_2011.pdf> adresinden 09.03.2012 tarihinde erişim sağlanmıştır.

SUMMARY

This research has been conducted to reveal the ideas of the teachers working at transportation-centred schools about mobile education. The concept of mobile education means "the education system in which students pursue their education being transferred to central schools on a daily basis from their villages which lack the necessary educational facilities".

The research has been done in screening model based on the qualitative research method. A semi-structured interview form has been used as the data collection tool. A total of 14 questions were used in the interview form.

The research was conducted in a county of Manisa. Semi-structured interviews were carried out with 23 teachers working at seven transportation-centred schools in the county. The data acquired from the interviews were transferred to electronic environment, ready for analysis. "Descriptive analysis" method was used for that analysis of the data. The research was analyzed on four basic themes: student, shuttle-driver, parent and the physical facilities of the school. The data were classified and placed in specified themes according to this framework. The answers to every question were examined, and similar opinions were brought together. Thus, the number of different opinions about each question was revealed. The opinions were categorized as positive, neutral or negative based on their convenience, interpreted and supported with quotations.

In accordance with the analysis and findings, the following results were achieved:

Student:

- *The assignment of students to separate classes instead of joined classes positively affects their academic achievement.*
- *Students improve their experience by meeting different people in different social structures, and this has a positive effect on academic achievement.*
- *Mobile education causes student exhaustion, leading to reduced attention and motivation.*
- *Extracurricular social activities are limited and carried out under difficult conditions in mobile education.*
- *The shuttles are early in the morning, so students arrive at school without having breakfast.*
- *Regularly served lunches in schools have a positive effect on students' diets. But the quality of these lunches is sometimes problematic.*

Shuttles and the drivers:

- *The drivers are not educationally and intellectually qualified.*
- *Most of the vehicles used as shuttles are poor in terms of model, equipment, security and hygiene.*
- *The fact that drivers smoke and use vulgar and obscene language negatively affects student behaviors.*

School-parent-teacher relationship:

- *Mobile education has an adverse effect on school-parent relationship.*
- *Parents are not able to come to school when summoned. Attendance to meetings is very low.*
- *The teachers working at transportation-centred schools hardly visit parents.*

The physical facilities in schools taking part in mobile education:

- *The physical facilities of schools are generally adequate.*
- *There are some problems with the number of classrooms and garden layout in some schools.*
- *There are some limitations with the physical conditions of dining halls such as hygiene, spaciousness and the number of tables and chairs.*

The aforementioned results show that assigning students to separate classes instead of joined ones is a positive feature of mobile education. However, long and rough country roads tire students and decrease their motivation. In addition, problems with breakfast and lunch are a difficulty for students in their development ages. It is obvious that a student whose physical needs are not met cannot focus on his/her classes. It can be interpreted as negative that students who are living in countryside don't have the most needed social activities. The inconvenience of shuttles in terms of equipment and security and the drivers' educational and cultural incompetence badly affect education

activities. Finally, facilities such as dining halls, playgrounds, technology classrooms, etc. should be designed effectively for a better educational environment.